Het vak 'muziek en bewegen' op de (V)SO Boslust – Ommen

In het schooljaar 2013-2014 heb ik (Marjanne) vanuit mijn functie als intern cultuurcoördinator een ICC plan geschreven, samen met een collega vanuit het VSO. Een van de speerpunten vanuit dit plan was welke plek het vak 'muziek en bewegen' binnen het aanbod van de Boslust had en waar we naar toe wilden werken in de toekomst. Dit onderzoek resulteerde in een enquête onder het personeel om vervolgens met het MT naar de verzamelde punten te kijken op welke wijze we het vak 'muziek en bewegen' verder gestalte zouden kunnen geven. In overleg met het MT was de hoofddoelstelling destijds (en nog): '*Elke leerkracht binnen de Boslust is in staat om eigen muzieklessen te geven, waarbij gewerkt wordt vanuit de doelen uit het vakgebied 'muziek en bewegen' en waarbij de verschillende deelgebieden van muziek aan bod komen'*

In schooljaar 2014-2015 hebben we een aanvraag gedaan vanuit de subsidie voor Cultuureducatie met Kwaliteit en deze is toegekend. Daarvoor is een externe partij aangetrokken, namelijk TETEM vanuit Enschede, waar we vanaf 2015-2016 mee in zee zijn gegaan. Met hen hebben we het volgende opgepakt:

- De leerlijn 'muziek en bewegen' is bekeken en er is onderzocht welke deelgebieden meer accent verdienden in het aanbod op de Boslust
- De muziekinstrumenten zijn in kaart gebracht en er is aanvullend muziekmateriaal aangeschaft (o.a. boomwhackers set met doppen, trommels en djembee's, bellen (gekleurd op toon) en klein instrumentarium orff). Momenteel mag er jaarlijks voor € 250 euro aangeschaft worden, waarbij de werkgroep 'muziek en bewegen' de regie heeft.
- Er zijn voorbeeldlessen gegeven door de persoon vanuit TETEM en veelal door mij (Marjanne) met als doel om de muzieklessen laagdrempelig te maken. Tijdens de voorbeeldlessen zijn tools gegeven en is er een opdracht voor een vervolg les aangereikt, die vervolgens weer geëvalueerd is met mij (Marjanne). Dit stramien hebben we meerdere schooljaren (eerst zonder, later met TETEM) kunnen inzetten.
- Vanuit bestaand materiaal op school (aanwezige bronnenboeken en methodes) is in overleg met de werkgroep 'muziek en bewegen' gekozen om de thema's seizoenen en emoties verder op te pakken. De keuze hiervoor had te maken met de veelzijdigheid van deze thema's, waarbij we als werkgroep ook zeker wisten dat deze thema's in elke bouw binnen school leven. Per seizoen zijn er vier lessen ontworpen, waarbij ingezet is op de verschillende deelgebieden van muziek. Er is digitaal materiaal hierbij verzameld, muziek is op notenschrift en gitaarakkoorden gezet. Hetzelfde geldt voor de vier emoties. Per les is een inschatting gemaakt voor welke (ontwikkelings)leeftijd de les geschikt zou zijn en er is verwezen naar de doelen vanuit de leerlijn 'muziek en bewegen'
- Voor het VSO is er een bijlage toegevoegd met eenvoudige liederen met teksten die geschikt zijn voor oudere leerlingen.

Dit alles is samengekomen in een gemaakte reader 'Muziek en bewegen' binnen de Boslust waarbij muziekfragmenten, passende beelden/filmpjes, gitaarakkoorden en notenschrift zijn toegevoegd.

In schooljaar 2016-2017 hebben we vervolgsubsidie aangevraagd en ook deze is toegekend. Weer hebben we als werkgroep 'muziek en bewegen' het team geraadpleegd en daarbij met TETEM keuzes gemaakt vanuit de uitkomsten vanuit het team. Daarnaast hebben we ook vanuit de leerlijn gekeken wat nog gemist werd in het aanbod tot nu toe. De volgende zaken zijn in deze jaren ontwikkeld, waarbij vanuit TETEM het team en ik als persoon geïnformeerd en getraind werden:

- Voor het VSO 'Fantastiek Elastiek' waarbij het accent ligt op 'muziek en bewegen' voor de oudere leerling (voornamelijk VSO) binnen de Boslust. Daarbij is er een training geweest voor groepsleerkrachten en assistenten binnen het VSO, waarbij een aantal voorbeeldlessen zijn gegeven. De muziekfragmenten hierbij staan op de server.
- Er zijn ritmekaarten ontwikkeld die te maken hebben met het thema 'eten en drinken' ook voor de oudere leerlingen binnen de Boslust. Daarbij is een stappenplan ontwikkeld om helder te maken hoe de leerkracht deze ritmekaarten kan inzetten. Het stappenplan is uitgelegd tijdens een training en het stappenplan is middels een voorbeeld les aangereikt. Deze is digitaal opgenomen en is te vinden op de server.
- Er is een stappenplan gemaakt voor het maken van een rap en ook deze is tijdens een training geoefend met het team van het VSO. Passende muziek hierbij is (digitaal) aanwezig.
- Voor het SO is er materiaal verzameld voor het muziek maken met boomwhackers . Ook dit team heeft middels een training het stappenplan aangereikt gekregen.

In het schooljaar 2013-2014 hebben mijn collega en ik een start gemaakt met gitaarlessen. Er is een deal gemaakt met een gitaarwinkel in de buurt om een aantal (Spaanse) gitaren rond de 60 euro per gitaar aan te schaffen. Er is ongeveer drie wekelijks gitaarles aangeboden. Mijn collega werkte met de groep 'gevorderde' mensen en ik (Marjanne) heb de 'startende' mensen onder mijn hoede genomen. Het doel was het spelen op gitaar met akkoorden. We hebben hiervoor gekozen, omdat we merkten dat er steeds meer YouTube liedjes gedraaid werden die voor onze doelgroep veel te snel gingen en al dan niet teveel prikkels gaven. Ook kan de gitaar prachtig ingezet worden om overgangen te ondersteunen en dit is ook aangeleerd tijdens de gitaarlessen. Ondertussen hebben mijn collega en ik de liederen die we leerden omgezet naar eenvoudige gitaarakkoorden, geborgd op de server en zo konden en kunnen de mensen ze gebruiken in hun eigen lespraktijk. De liederen zijn op thema ingedeeld en zijn m.n. geschreven met 3 a 4 akkoorden om dat aspect vanuit laagdrempeligheid voor ogen te houden. De gitaarlessen hebben we een aantal jaren gedaan en de laatste drie jaar roep ik (Marjanne) de groep bij elkaar om nog het een en ander bij te houden, te oefenen. Dit gaat vraag gestuurd, dus ik vraag aan collega's waar de

behoefte ligt. Meestal spreken we nu zo'n vier a vijf keer per jaar af en pakken thema's op rond herfst, sinterklaas en kerst, voorjaar en Pasen, Koningsdag en zomer en vakantie.

In schooljaar 2014-2015 kwam de vraag vanuit een ouder of er binnen school Muziekbegeleiding gegeven kon worden. Waarom Muziekbegeleiding i.p.v. muziektherapie? Muziektherapie wordt namelijk niet vergoedt, De teamleiders van het SO en VSO hebben hiervoor contact gezocht met de Stichting Papageno en er zijn in eerste instantie verkennende gesprekken geweest. Daarbij ben ik (Marjanne) ook aangesloten om te kijken wat er aan verbinding gelegd kon worden met de leerling in de groep. Vervolgens is er gekeken naar de bekostiging en daarbij is Baalderborggroep aangesloten om te kijken op welke wijze deze vorm van begeleiding vergoed zou kunnen worden (via PGB's of Zorg in Natura). Momenteel komt onze muziektherapeut Ilsje Merk wekelijks op school. Er zijn in totaliteit 26 leerlingen aan wie wekelijks of tweewekelijks Muziekbegeleiding wordt gegeven. De aanvraag voor Muziekbegeleiding verloopt via het zorgteam, waarbij samen met ouders de hulpvraag richting Ilsje concreet gemaakt wordt.

Gedurende schooljaar 2014-2015 hebben een klein aantal collega's de cursus BIM 1 gevolgd. De ervaringen waren zo positief dat we gemeend hebben BIM ook binnen onze school als doorgaande lijn in te zetten. In de jaren vanaf 2017 tot 2020 hebben heel veel collega's BIM 1 en vervolgens BIM 2 gevolgd. In overleg met Patrick Meuldijk is gekozen voor een training op onze eigen locatie met als doel weer de laagdrempeligheid om de cursus op te pakken. De materialen van BIM 1 en 2 zijn aangeschaft; de muziek is toegevoegd op de server en twee keer per jaar worden de geuren toegevoegd aan de BIM materialen. Er is een BIM uitleensysteem ontwikkeld waarbij zichtbaar wordt in welke groep het materiaal gebruikt wordt. Er zijn afspraken gemaakt over het gebruik van BIM. De lessen worden in elk geval een of twee keer herhaald, waarbij steeds het accent wordt gelegd op een ander aspect van het materiaal. Accenten zijn bijvoorbeeld het materiaal voelen en een andere keer het materiaal ruiken. Doordat een groot aantal collega's de BIM cursussen hebben gevolgd, kunnen we spreken van een doorgaande lijn binnen de Boslust

<u>Aanbevelingen:</u>

- Zorg voor een enthousiaste persoon of nog liever groep kartrekkers (in elke bouw een) die muziek binnen het (V)SO een warm hart toedragen en muziek en bewegen als vakgebied binnen hun school op de kaart willen zetten.
- Breng in kaart welke materialen, methodes, middelen en instrumentarium er binnen school al aanwezig zijn.
- Doe onderzoek naar welke vragen er op het gebied van muziek en bewegen liggen binnen het team en zet deze om in acties met een tijdspad.
- Vraag middelen en tijd aan het managementteam aan de hand van het onderzoek binnen het team (punt hiervoor) om deze goed in kaart te brengen te kunnen uitwerken.
- Kijk wat er mogelijk is aan subsidies voor professionalisering, materialen en middelen en schakel hiervoor expertise in die 'de wegen' naar deze subsidies kennen

- Kies voor een vakkundige externe partij om nieuwe materialen of methodes te implementeren aan de hand van de leerlijn 'muziek en bewegen'
- Laagdrempelige voorbeeldlessen zijn belangrijk om collega's vervolgens met voldoende tools op weg te helpen naar een vervolg muziekles. Geef vervolgens feedback op de gegeven les van je collega. Probeer hierbij te differentiëren en kijk wat de persoon specifiek nodig heeft om tot het geven van muzieklessen te komen, Laat je collega hierbij succeservaringen opdoen.
- Zorg voor een veelzijdig instrumentarium binnen school en vraag hiervoor jaarlijks een budget aan. Houd je team op de hoogte en geef instructie/voorbeeldlessen met het nieuwe instrumentarium
- Kijk na een periode van implementatie goed wat het team (nog) nodig heeft. Maak een planning met vervolgstappen en kijk wat hiervoor nodig is.
- Zorg voor een goede borging van materialen en middelen, zodat een nieuwe collega hier ook altijd op kan terugvallen.
- Laat het vakgebied 'muziek en bewegen' jaarlijks meerdere malen op de agenda's van de verschillende bouwen terugkomen en blijf het team peilen waar de behoefte ligt. Laat ook jaarlijks zien welke materialen, middelen, methodes, instrumentarium er binnen school aanwezig zijn en hoe ze ingezet kunnen worden in de dagelijkse lespraktijk.

- Probeer collega's te enthousiasmeren voor het leren gitaarspelen. Geef mogelijkheden op school, waarbij ingezet wordt op enkele gitaarakkoorden en het spelen van eenvoudige liederen. Kijk of er een gitaarwinkel in de buurt een deal wil sluiten en kan voorzien in goedkope maar goede beginnersgitaren. Ga voor succeservaringen, zodat het team de gitaar makkelijker dan voorheen pakt in de onderwijspraktijk. Doe voor, laat zien hoe iemand met muzikale ervaring de gitaar gebruikt in de dagelijkse lespraktijk. Probeer wat aangeboden wordt aan liederen, overgangsfragmenten te borgen op de server. Inmiddels is er digitaal veel mogelijk; maak filmpjes en leg beelden vast

- Informeer bij Patrick Meuldijk over BIM; kijk wat BIM binnen de school kan betekenen en probeer je team hiervoor te enthousiasmeren. Regel een training op school, waarbij zoveel mogelijk docenten aansluiten, zodat er een doorgaande lijn ontstaat binnen de school. Laat BIM op de agenda's van bouwvergaderingen terugkomen en probeer elkaar te blijven enthousiasmeren

- Informeer bij Papageno naar de mogelijkheden voor Muziekbegeleiding binnen school en geef (fysieke) ruimte en tijd om dit binnen schooluren te bewerkstelligen.

- Neem ouders mee in de keuze om het vakgebied 'muziek en bewegen' binnen school op de kaart te zetten. Laat ouders zien wat je doet en waarom je het doet

rondom het vakgebied ‘muziek en bewegen’. Informeer ze op ouderavonden of middels filmpjes, digitale middelen

- Last but not least. Houd de vlam brandend en denk na over hoe je dit het best kan doen. Blijf je leerlingen, je team, je ouders en je MT enthousiasmeren en *zet* ‘muziek en bewegen’ op de kaart, maar *houd* ‘muziek en bewegen’ ook op de kaart!